

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

„Politica egoistă“.

I.

Sibiu, 13 Septembrie n.

Sigur, că nu le-au plăcut com-patrioților nostri sași adevărurile cu-prinse în articolul Șvabului din Ti-mișoara, publicat în ziarul vienez „Deutsche Zeitung” și reprodus în în-tregime în numărul trecut al ziaru-lui nostru. Ceeace însă nu schimbă într-un nimic faptul, că ele sunt *ade-văruri*, cari pot să doară, pot să provoace neplăcere, ascunse ori schimbate însă nu pot să fie.

E așa cum spune Șvabul. Sașii din Ardeal au căutat totdeauna și caută și astăzi să tragă focul numai la oala lor; și pentru a putea face în tihnă și neconturbați lucrul acesta, se aliază cu orșicine, când știu că are puterea în mână. Ii întore însă imediat spatele, când văd că e pe calea de a perde puterea.

Exemple am avea destule din trecutul lor politic, dar nu le înșirăm, pentru că nu acesta este scopul articolului de față, adevă, de a le pune și noi în lumină adevărată poli-tica, ci cu totul altul.

Articolul Șvabului din Timi-șoara pare a fi fost și un răspuns la darea de seamă pe care a făcut-o deputatul Dr. Rudolf Schuller în fața alegătorilor sei sași din Cincul-mare, și asupra acestei vorbiri, — pe care cetitorii nostri o cunosc în reasumat, căci i-am dat cuprinsul în numerele 81—83 din anul acesta al ziarului nostru, — avem să mai spunem și noi câteva cuvinte, necesare pentru lămurirea unor lucruri și pentru stabilirea unor adevăruri.

Spunea dl Schuller, și încă cu multă dreptate, în vorbirea sa, că *nu-și teme neamul*, și că e convins, că acesta are să existe totdeauna, până în infinit, ca popor săsesc.

Sigur, că deputatul Dr. Schuller își cunoaște bine poporul, îi cunoaște vitalitatea, puterea de rezistență față

cu toate încercările de desnaționa-lizare, și de aci convingerea sa, că Sasul are să trăească până în infinit. De sine înțeles. Dacă n'au putut fi desnaționalizați Români în cursul veacurilor în cari n'au avut avere, nici inteligență, nici cultură, și dacă nu pot fi desnaționalizați nici astăzi, nici Șvabii din Banat, și nici Bul-garii și Bunevații, cari n'au inteli-gență: cu atât mai puțin se poate întâmpla lucrul acesta cu Sașii din Ardeal, cari au avere, au inteligență, au cultură, au de toate.

Același Dr. Schuller a spus însă alegătorilor săi și aceea, că „*dacă cele 230 de sate și orașe săsești ale Ardealului vor avea să dispară, locul lor nu-l vor ocupa Maghiarii, ci un popor, căruia istoria poate să-i deschidă, între împrejurări, scopuri independente, cu totul divergente de ale Maghiarilor*“.

Oricine va înțelege, că depu-tatul Schuller a făcut alusiune la noi, la Români. Dar cu o foarte mare greșală logică. Pentru că din două una: Ori e convins dl Schuller, că poporul seu are să trăiască până în infinit, și atunci de ce se teme, că pot să dispară cândva satele și orașele săsești ale Ardealului, ori apoi e motivată temerea aceasta din urmă, și atunci de ce paradează cu exprimarea unei convingeri, care i-se clatină în momentul în care o ex-primă?!

Care e deci convingerea cea adevărată a deputatului Schuller, cea primă, despre existența până în infinit a poporului seu săsesc, ori a doua, despre o eventuală *români-zare* a satelor și orașelor săsești de astăzi din Ardeal?

Sigur că cea primă, care stă mai aproape de verosimilitate, iar a doua nici nu e convingere, ori părere, ori temere, ci e curată *în-sinuare* în sus, cătră guvern. O în-sinuare, care în limbajul înțeles de toți sună cam astfel: „Maghiarilor! Nu ne asupriți pe noi, pentru că dacă e să perim, nu voi ne mâncați, ci

Românii. De aceea, dați în ei cât vă place, — și noi vă ajutăm ca să dați cât mai bine, — iar pe noi lăsați-ne să trăim bine, trăgând fo-loase și dela voi, și dela ei“.

Și asta e partea, în politica să-sească, pe care Șvabul din Timi-șoara, cu tot dreptul, o numește *egoistă* și *mercantilă*. E o politică păcătoasă, care nu se sfiește deloc a-și asigura barem pe o vreme oare-care tihnă chiar și pe calea *în-sinării* și a *denunțării*, făcând pe cei dela putere să creadă, că Români formează o primejdie mare, și pen-tru Sași și pentru Maghiari, o pri-mejdie, care numai așa poate fi de-lăturată, ori cel puțin împedecată, dacă Sașilor li-se fac toate conce-siunile și li-se acordă toate favoru-rile, iar Români vin asupriți și per-secutați, ca să poată fi mai ușor stăpâniți, și de Unguri și de Sași.

Nu e *sinceritate* deci în politica săsască. Și dacă guvernul nu s'a învoit, ca unul dintre deputații sași să facă propunerea de modificare, când cu discuția în dietă asupra legii școlare, ci a pus pe deputatul guvernamental român *Burdia* să o facă: s'a întâmplat din motivul, că și guvernul, și partidele din coaliția în care s'au vârat deputații sași, sunt convinse, că politica Sașilor e lip-sită de sinceritate.

O politică *nesinceră* însă, o po-litică de *duplicitate*, n'a rămas ne-răsunată niciodată!

Conferențe ministeriale. De Marți seara prim-ministrul ungar Dr. We-kerle se află în Viena, împreună cu mi-nistrii de resort Kossuth, contele Apponyi și Darányi, pentru a continua și termina pertractările cu guvernul austriac în che-stia pactului vamal-comercial. Mercuri înainte de amiază au ținut prima confe-rență cu ministrii austriaci, sub presiden-ția ministrului comun de externe, baronul Aehrenthal, iar ieri, Joi, conferența a fost continuată, fără a se fi putut termina. E

vorba, că ministrii nostri rămân până la finea săptămânei acesteia în Viena, per-tractând mereu cu cei din ceealaltă parte a monarhiei, până ajung la înțelegere. În chestia pactului, așa se vorbește, că înțe-legerea ar fi perfectă, dar guvernul aus-triac cere să se facă înțelegere și cu pri-vire la *cuotă*, (Austriacii cer ca Ungaria să plătească mai mult decât a plătit până acuma) și apoi și cu privire la *banca de stat*. (Austriacii cer să rămână comună și pentru mai departe, ca bancă austro-un-gară, pe când Ungurii cer bancă separată de stat.) Dacă nu se poate ajunge la în-țelegere, legarea pactului e zădărnicită și atunci se încep încercăturile politice.

B. P. Hașdeu.

Inmormântarea rămășițelor pământești ale marelui învățat român Bogdan Petri-ceicu Hașdeu s'a făcut Luni, 9 Septemvrie n., la orele 12 din zi în București. Si-criul a fost adus cu trenul dela Câmpina, unde a închis ochii pentru totdeauna Sâmbăta la amiază acest mare și luminat bărbat al neamului românesc, și la gara din București a fost așteptat de multă lume aleasă.

Despre actul inmormântării scoatem din „*Voința Națională*” următoarele amă-nunte:

„Astăzi Luni, la orele 11 și 10 a. m. a sosit în gara de nord trenul în care se aflau rămășițele pământești ale lui B. P. Hașdeu.

În același tren au venit la București și domnii Dr. C. Istrati și C. Ciocazan, pri-marul Craiovei.

Pe peron se afla o mare mulțime, printre cari și domnii A. Vlahuță, G. Ada-mescu, D. Kiriak, Onciul, profesor univer-sitar, Mehedinți, profesor universitar, Tu-dor Rădulescu, Eugen Voinescu, Holban Göbl, etc. etc.

După ce a fost dat jos din vagon si-criul P. S. Sa arhiereul Nifon împreună cu un preot și doi diaconi au oficiat un serviciu religios, după care sicriul a fost ridicat și dus pe brațe până la carul fu-

FOIȘOARĂ.

Istoria filosofiei de drept.

Nici o știință nu poate fi străbătută cu temeinicie, decât numai așa. Dacă omul îi cunoaște trecutul, fazele dezvoltării, istoria. În desvoltarea istorică a fiecărei științe se cuprind experimente diverse, făcute pentru a ajunge la cunoștințele date, și experimentele acestea sunt tot-deauna instructive, fără privire la faptul, dacă au fost încoronate de succes, ori nu. Știința dreptului își are și ea istoria pro-prie. Și fiindcă știința dreptului se ba-sează mai mult pe filosofie decât pe em-pirism, o numim *istoria filosofiei de drept*.

Istoria filosofiei de drept se poate împărți în patru perioade: 1) filosofia dreptului la Greci, 2) filosofia dreptului în evul mediu, 3) filosofia dreptului înainte de Kant, și 4) filosofia dreptului dela Kant încoa. Din expunerile ce urmează vom vedea, că noțiunea dreptului în fiecare din aceste patru perioade a fost altcum în-țeleasă și altcum motivată, și anume, tot-deauna conform vederilor generale, cari erau predominante în epoca respectivă.

Filosofia de drept la Greci.

Reprezentanții adevărați ai filosofiei de drept la Greci sunt Plato și Aristotel. Dar nici ei doi nu sunt într-un toate de o părere. Plato e mai mult idealist, Aristo-

tel empirician. Într'un punct însă se unesc: nici unul, nici celalalt nu cunoaște deose-bire între drept și morală. Deosebire e-xistă pentru ei numai între morală pri-vată și morală publică. O viață morală, zic ei, trebuie să aibă individul, și trebuie să aibă și statul. Ceea ce însă nu for-mează contrast între drept și morală, în-tre sentiment și acțiune, ci numai între individ și comunitatea căreia aparține in-dividul.

Plato zice așa, că individul însărci-nat cu misiunea oarecare mai înaltă în stat, trebuie să se descompună în stat. Nu mai aparține sieși, ci totalității. Mili-tarul, funcționarul, etc. nu mai e existență particulară, ci existență publică. Contrastul dintre morală privată și morală publică dispare deci aici cu desăvârșire. Persoa-nele din cari e compus statul sunt ele-mente și membre alcătuitoare de stat. A-ristotel însă condece individului și o existență privată în stat.

Amândoi afirmă, că moralitatea vieții publice residă în *dreptate*. Filosofia drep-tului coincide deci la ei cu noțiunea drep-tății, și astfel, filosofia dreptului e teoria *imaginării dreptății în stat*.

Culmea, cel mai suprem lucru, e la Greci *statul*, viața publică. Iar ideea care trebuie realizată în stat și din partea sta-tului e dreptatea. Așa zice Plato și așa zice și Aristotel. Noțiunea dreptății con-ține deci complexul vieții publice morale.

Plato zice așa: fiecare membru din

societate are să facă aceea ce poate face, dar tot ce fac membrii singuratici ai so-cietății, trebuie să stea în bună armonie. Va să zică, e necesar, ca în stat să fie unitate de virtuți. Și fiindcă numai oamenii drepti pot să fie unitari și tari, căci omul nedreptății e slab și nu e unit cu nimeni, e foarte natural, că statul, în care dom-nește dreptatea, e stat fericit și tare. Ne-dreptatea n'a făcut să devină mare nici un stat. După Plato așa dară fiecare in-divid e o putere a întregului, putere însă, care trăiește și există pentru sine.

Aristotel încă așa zice, că dreptatea constituie viața morală în stat, și că drep-tatea se manifestă numai în stat. Dar A-ristotel are două feluri de dreptate: are dreptate care împarte și dreptate care aplanează. Aristotel așa vrea, ca drepta-tea să împartă bunurile statului, amăsurat valo-ii fiecărui singuratic. Fiecare cetățan să primească partea pe care o merită. Așa înțelege Aristotel dreptatea care împarte. Iar dreptatea care aplanează nu cunoaște nici un fel de valoare a persoanei singu-ratice, ci cunoaște numai egalitatea între marfă și mijloc de schimb. Apoi Aristotel mai recunoaște pe lângă stat încă și fa-milia și individul, cu drepturi speciale, dar culmea e și la el statul, întocmai ca la Plato.

Divergența de păreri între Plato și Aristotel e următoarea: Plato consideră dreptatea de ceva *absolut*, pecând pentru Aristotel morală și dreptatea e finalul, în-

cheerea vieții omenesti, iar culmea e *teoria*, care stă deasupra moralei și a dreptății.

Caracteristica filosofiei de drept a a-cestor doi învățați greci e aceea, că amân-doi atribuesc dreptatea exclusiv și numai statului, considerându-o ca morală a vieții publice. După părerea lor dreptatea nu dă fiecăruia aceea ce-i compete, ci *cere*, ca fiecare să facă aceea ce reclamă și pre-tinde noțiunea ei. O alegere liberă nu există.

Asta era dreptatea la Greci. Operă de artă, a cărei bunătate residă în frum-seța ei. Și opera era statul. Dar drepta-tea aceasta era dreptate de rațiune, nu de inimă, de sentiment. Și nici nu era drep-tate, ci *soarte*, pe care membrii întregului, cetățenii statului, erau siliți să o supoarte.

Dreptul roman e mult mai uman. După dreptul roman fiecare om își avea sfera sa de activitate. În dreptul roman nu e necunoscută ideea libertății, care la Plato lipsește. Dar cu toate acestea, teo-riile lui Plato și Aristotel sunt motivate. Așa era pe vremea lor părerea generală.

Se zicea atunci, că baza oricărei apari-țiuni e scopul, ear scopul omului e sta-tul; omul e numai mijloc. Și se zicea, că întreaga lume e făcută pentru un scop, ear scopul acesta e Dumnezeu, deci cel mai nobil are să domnească peste omen-, fiindcă el stă mai aproape de Dumnezeu.

Plato mai zice apoi, că scopurile obi-ective determină toate lucrurile; că există o necesitate, și necesitatea guvernează. Nu

nebru prin mijlocul mulțimii descoperite.

Sicriul a fost pus pe un car funebru tras de patru cai și astfel s'a pus în mișcare convoiul, străbătând calea Griviței, strada Polizu, Occident și a intrat în calea Victoriei. În dreptul „Academiei Române” cortegiul s'a oprit și preoții au rostit o rugăciune, după care convoiul și-a urmat drumul spre cimiterul Belu.

De carul funebru erau acățate trei coroane mari, una de foi de stejar din partea „Academiei Române”, una de lauri în panglice negre, „Din partea admiratorilor” și una de flori naturale din partea „Ministerului cultelor și instrucțiunii publice”.

Convoiul funebru a ajuns la cimiterul Șerban-Vodă pe la 2 ore p. m. Sicriul purtat pe brațe a fost dus în capela cimiterului, îmbrăcată toată în negru și a fost așezat pe un catafalce înconjurat de plante.

Služba bisericească a început numai decât, oficiind P. S. Sa arhiereul Nifon, înconjurat de preotul bisericii Mihail-Vodă și de doi diaconi.

În tăcerea capelei glasurile preoților se înaltau pline de acea neînțeleasă taină către care s'a înălțat pururea sufletul ilustrului răposat.

După slujba religioasă, dl D. Onciul, profesor la facultatea de litere din București, a rostit o frumoasă și caldă cuvântare, din care dăm următoarele părți.

Mai întâiu arată însemnătatea marelui dispărut, acela despre care se poate spune că viața lui a fost o viață pentru veacuri.

Cine a fost Bogdan Petriceicu Hașdeu? Cine nu-l știe? O țară întreagă, întreagă lumea noastră învățată! Il plângem și îl jelim, ca pe un mare fiu al neamului, ca pe un ilustru învățat și Român de veche viță.

Amintind câteva părți din viața lui Hașdeu, dl Onciul, spune, cum a venit în țeară din Basarabia, pământul nașterii lui, și a început seria de publicații vrednice să-i facă numele nemuritor.

Profesor la universitățile din Iași și București, el a fost începătorul școlii noastre de istorie și filologie, și în imensitatea lucrărilor lui ei taie neconținut brazde nouă în țelina aspră.

Publicațiile sale de o varietate fără seamăn și în special acele din domeniul istoriei și al filologiei au întins renumele istoriei și filologiei române și aiurea.

O întreagă serie de opere, toate având pecetia marelui spirit, care a fost Hașdeu, ne fac fală. Citează operele de frunte ale marelui scriitor.

Dumnezeu, prin spiritul conștiinței al omului domnește lumea, ci scopurile omului o domnesc!

E evident deci, că nici la Plato, și nici la Aristotel, dreptul nu e pendent de voință, ci e o lege a existenței. Dreptul e ceva obiectiv și omul trebuie să-l accepte, chiar și în contra voinței sale. De aceea voința vine pusă la Plato și Aristotel pe al doilea plan, îndărătul științei și al prudenței. Plato, și cu el și Soracte, zice, că omul numai din neștiință e rău, nu din voință. După ei sufletul nu poate păcătui din voință, ci numai din neștiință.

Grecii, cum se vede, au confundat *bunul* cu *frumosul*. După ei statul, care reprezintă dreptatea, avea să fie cap de operă, un lucru frumos, a cărui podoabă avea să o formeze bunătatea, fără nici o privire la aceea, dacă cetățenii statului sunt liberi ori nu, se simțesc bine ori nu, și dacă întregul e armonios ori nu. Grecii au ținut deci în vedere mai mult estetica decât etica la precizarea normelor de drept. Ei au confundat idealurile fantasiei cu idealurile voinței.

Statul în care domnește dreptatea era pentru ei visul de aur, cap de operă, culmea frumosului. Era idealul lor, însă un ideal al fantasiei, nu al voinței omenești.

Acesta era idealul lui Plato, idealul frumosului și al bunului totodată. O parte bună avea însă această teorie a lui Plato, anume aceea, că dreptatea era considerată ca ceva vecinic, ca ideea, ca lege, ca normă după care trebuie să se facă educația spiritului în stat, atât cu privire la singurătatea membrilor ai statului, la cetățeni, cât și cu privire la totalitate, la comunitate.

(Va urma).

Arătând apoi partea cu totul deosebită alui Hașdeu, marele artist, arată cum metoda în expunere capătă la Hașdeu un rost de căpetenie, ceea ce constituie și meritul de căpetenie al tuturor operelor lui.

Descendent el unei ilustre familii basarabene, Hașdeu se stinge fără să mai rămâie vreun reprezentant din familie, stângându-se cu el o ilustră familie românească.

În numele „Academiei Române”, al cărui membru a fost de la întemeiere, în numele facultății de litere și a Universității din București, de pe catedra căreia s'a înălțat glasul lui atâția ani, cum și în numele arhivelor Statului, al căror director a fost, își aduc aici, ilustrul coleg și predecesor, o ultimă sărutare!

Rămășițele lui trupesti se duc în groapa deschisă, însă el, Hașdeu, rămâne între noi, cu puterea spiritului lui.

Pleacă ferice, că numele tău într-o fericită pomenire ne rămâne!

Dl Ilie Bărbulescu, din partea Universității din Iași, a rostit apoi o cuvântare, arătând însemnătatea operei de slavist al lui Hașdeu.

Apoi a răsunat „vecinica pomenire” din ce în ce mai pierdută, mai înduieșitoare și sicriul ilustrului defunct a fost luat și dus până la cavoul familiei, unde sunt îngropate și soția și fiica sa.

Compania de bacalaureați a reg. 4 Ilfov Nr. 21 a dat onorurile, în vreme ce muzica aceluiași regiment întona imnul plin de misticism ce s'a cântat și la moartea lui Hașdeu.

Un număr public din toate stratele societății a ținut ca să ia parte la înmormântarea marelui Hașdeu. Printre cei de față se aflau și dnii G. Adamescu, în numele ministerului cultelor și instrucțiunii publice, D. Onciul și S. Mehedinți, din partea Universității din Iași, poetul Al. Vlahuță, Emil Petrescu, prefectul poliției Capitalei, cum și un mare număr de studenți și profesori de licee din Capitală.

La orele 3 întreaga ceremonie se sfârșise.

Două adunări.

II.

Prietenul G. e profesor secundar în orașul meu natal. Suntem prietini de mult, de când eram pe băncile liceului și multe amintiri ne leagă pe unul de altul, amintiri atât din viața de liceu, cât și din cea universitară.

În una din seriile dela sfârșitul unei trecute mă pomenesc cu el în odaie. „Scuză frate că viu așa târziu, dar vream să-ți aduc o veste care te interesează și pe tine de aproape. Măne la 10 ore se va ține în aula liceului un congres didactic. Vor veni profesorii de pe la toate școlile secundare din provincie. Se vor discuta chestiuni de mare importanță din didactica învățământului secundar. Am ținut să-ți fac lucrul acesta cunoscut știind mai ales că te interesezi de astfel de probleme”.

— Dar cum de nu s'a făcut nici o convocare prin gazete?

— Directorul nostru nu vrea ca să se divulge ceva. S'a făcut totul pe sub mână, așadar să vii. Măne la 10 ore în aula gimnaziului!”

— Îți mulțumesc de cinste, dragă prietene, și dacă e permis viu la tot cazul!”

Spre cetățuia de pe crestatul colinei se îndreaptă pălcuri de bărbăți, tineri și bătrâni în redingotă, pe mâna stângă câte un „haveloc” sau „plet”, iar în cealaltă un cort mare pentru două ori trei persoane (Familien Regenschirm). Apucă pe scările înguste, cari duc tocmai la gimnaziu. Lângă gimnaziu se opresc, scot batiștele mari, vinete cu puncte albe și își șterg boabele de sudoare de pe frunte.

În aula se așează după bătrânețe, și așteaptă liniștiți deschiderea „congresului didactic”.

Din turnul orașului sună 10 ore. Un bătrân destul de venerabil se rupe din șirul prim al băncilor și sue tribună, face complimente în dreapta și în stânga și începe:

„Cinstiți tovarăși! Duhul vremii ne-a intrunit în orașul acesta istoric. Zilele noastre sunt zile de grea ispită. Calea noastră devine tot mai îngustă și mai alunecoasă. Trebuie să fim cu mare băgare de seamă la tot pasul ce-l vom face, ca să nu poticnim. De aceea am ținut de bine se convoc „congresul didactic”, care

de mult nu s'a mai convocat, căci numai în momentele cele mai critice se convocă, l-am convocat ca să ne sfătuim asupra unor chestiuni de didactică și administrație (!). Vă mulțumesc pentru număroasă dvoastră afuență și vă rog să luați cu toții parte activă la desbaterile ce vor urma. Prin acestea declar „congresul didactic” de deschis și dau cuvântul dlui profesor H.”

Domnul H. sue tribună.

„Domnilor colegi!”

E foarte greu să dai într-o singură vorbă sinteza unei situații și mai ales unei situații ca a noastră. De aceea nici nu încerc, vreau însă să vorbesc despre didactica în școlile secundare.

Ce urmărește învățământul secundar? Aceasta e întrebarea de căpetenie la care trebuie să răspundem, căci pe temeiul acesteia vom putea răspunde și la alte întrebări. Învățământul secundar după gândul meu modest, nu urmărește alt scop decât a desvolta intelectul, mai ales de a satisface partea materială a intelectului, adică de a înzestra mintea elevului cu cât mai multe cunoștințe. Fiecare profesor va căuta deci să adune cât mai multe rezultate din cuprinsul științei lui și a le preda elevilor dupăcum îl iartă puterile proprii.

Didactica cea mai bună e cea care își vorește din firea ta fără considerații la alte împrejurări! („Și, — ne povestește Rabelais, — deodată fără nici un cuvânt, Panurge prinde o oaie și o aruncă în Mare. Și toate celelalte oi sar una câte una după tovarășul lor behând în același ton”). Nici un glas de protestare în întreaga sală, toți îl aplaudă pe întreg. „A fost o adevarată întrecere și nu era cu puțință să le oprești”, zice Rabelais despre oi!

După „tractatul” acesta de didactică, atât de științific și atât de convingător domnul H trece a vorbi despre neajunsurile profesorilor din punct de vedere material, compunând cu o elocuență nepilduită un întreg „carmen miserabile”, în urma căreia cere redactarea unei adrese către forurile competente, pentru urcarea leilor.

Adresa se redactează și se cetește tuturor, iar după citirea „adresei” apare la tribună aceeași figură dela început și încheie „congresul didactic”.

Nicolae Păunaș.

Inmulțirea venitelor parohiale.

(Fine).

Sunt foarte multe parohii în ale căror „jurnale de casă” nu figurează la „intrate” altă poziție decât aceea a repartiției pe popor, și adeseori această sumă nu conține cu nimic mai mult decât strictul necesar, cunoscut la începutul anului când se stabilește „budgetul”. Poporul, din cauzele înșirate mai sus, nu voeste a pune ceva mai mult pentru eventuale trebuințe neprevăzute. El, de „spese văzute-nevăzute” (așa numește poporul „spesele neprevăzute”) nu vrea să știe nimic. Urmarea e, că raționniile să încheie cu deficite, cari din an în an aduc finanțele bisericicești în incurcături și pe popor în o zăpăceală și desorientare tot mai mare.

Măritul Consistoriu, spre înmulțirea intratelor parohiale, a ordonat purtarea regulată a discului în fiecare Duminecă și sârbătoare. Foarte puține sunt însă „jurnalele de casă”, cari arată ceva intrate și la această poziție, și și aici sume ridicole de neînsemnate. În bisericile celor mai multe parohii nu se poartă discul de loc, cu toate că s'au făcut încercările. Parohiei mai bucurose nu vin la serviciul divin, decât să pună pe disc un crețar....

Pentru ce oare?.. Multe vor fi cauzele, dar eu le reduc la cea mai principală, — neîncrederea arătată mai sus.

În fața acestor stări regretabile trebuie făcut totuși ceva. Intratele parohiilor lipsite de venit regulate, trebuie ridicate cu orice preț, căci timpul în care trăim ne-o dictează aceasta în mod imperativ. Deodată însă cu această încercare, trebuie câștigată și încrederea poporului, că filerii lui închinății bisericești se vor folosi exclusiv pentru trebuințele bisericești și deci darurile lui se vor resfrânge în folosul sufletului lui. Eu cred, că poporul nostru, care în toate timpurile a fost gata de a jertfi cu drag pentru biserica sa și de aci înainte își va deschide punga și inima pentru biserică, căci doar el știe, că ce dă bisericești, lui își dă, numai să fie înălțat acel prejudiciu înrădăcinat în inima lui, că darurile bisericești ar fi întrebuințate de factorii cari chivernisesc avutul bisericesc.

Pentru a atinge această țintă și a putea sporii în câțiva intratele parohiale câștigând în același timp și încrederea poporului, îmi iau voie a arăta un metod, ce-l cred de potrivit.

Pentru a nu ne îmbulzi cu purtare

discului în biserică, în deosebi acolo unde se crede că și așa nu ar duce la rezultate dorite, să-și procure o casetă sau lădiță și să se așeze la un loc potrivit în biserică. Lădița aceasta să aibă o singură cheie care să nu se păstreze la nici unul din factorii competenți din parohie, ci la institutul unei bănci din apropiere. Darurile bănești aruncate în aceea să se scoată de către doi parohieni, designați de poporul adunat la biserică, în Dumineca ultimă a anului, și anume la banca unde se păstrează ch-ea. Aci constatându-se suma adunată, să se depună pe „libel” pe numele bisericești. În Dumineca sau sârbătore proximală preotul va prezenta credincioșilor adunați la biserică „libelul” din care fiecare se poate convinge că în lădiță ce sumă a fost și că aceea este acum elocată pe numele bisericești la bancă. Chiar și sufletul cel mai îndoielnic, ar vedea în o atare procedură un lucru bun și curat.

Încrederea poporului se va întări, dorul său de jertfire va crește... Perundându-se mereu procedul acesta, trebuințele cele mai arzătoare ale parohiei se vor putea cu ușurință acoperi, și cu înecul încurcăturilor, cari au fost rezultatul deselor deficite, pe nesimțite vor dispărea.

Vor zice unii, că nici așa nu vom ajunge la creangă verde, fiindcă parohienii aici aici nu vor arunca denariul. Se poate că la început — ca la toate începuturile — va merge lucrul ceva mai greu. Să uităm însă, că „...exempla trahunt”. Să aruncăm noi preoții, câte ceva, fie chiar și cu risicoul de a face prima porțiune de depuneri numai din al nostru, căci dela o vreme de sigur vor veni și credincioșii la rând.

Apoi câte mijloace fi stau la îndemână preotului spre a-l hotări pe parohianul său la câte un mic dar aruncat în lădița lădiță?! Ce prilej i-se deschide și la spovedaniile generale din preajma sârbătorilor mari, când în chip de „canon” îl va lumina că e mai bine să arunce în lădița aceea 10—20 crețari, decât să arunce coroaie pentru câte o spoială de icoană dela Nicola, sau pentru câte o „făclie” de săn, cumpărată dela Evrei.

Nu e deci lucrul cu neputință, ba cred că e foarte simplu și folositor. N'ar strica dacă această modestă părere ar fi atinsă și în conferențele preoțești și eventual deosebi prin parohiile sărace și lipsite de venit permanente.

Nu voin să ascund nici izvorul de unde mi am luat această modestă părere și propunere. Însotirea economică de magazin și anticipații „Agricola” din Hunedoara, respective conducătorii acestei însoțiri, dorind a dezvolta în sinul poporului simțul de păstrare în mod mai pronunțat, au procurat un număr oarecare de cassette (cutii) de bronz, 3 cor. bucata. După ce am văzut casetele sosite, și după ce am cunoscut construcția și rostul acestora, am venit la convingerea, că acestea ar fi foarte potrivite în scopul arătat mai sus. Ar fi deci foarte de dorit, ca să nu lipsească câte o casetă de acestea din nici o biserică. Intru cât sunt informat și alte bănci din alte centre au procurat cassette de acest fel, de unde prin urmare s'ar putea procura pentru parohiile învecinate.

George Rain
preot.

„Asociațiunea”.

Adunarea dela Bistrița.

Programul festivităților ce se vor organiza cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” în Bistrița în 21 și 22 Septembrie n. 1907 e următorul:

I. Vineri, 20 Septembrie.

1. La orele 12 din zi primăriea comitetului central și încuierarea oaspeților.

2. La orele 8 sara de cunoștință în restaurantul dela „Geverbeverein”.

II. Sâmbătă, 21 Septembrie.

1. La orele 9 dimineața, sfânta ilturgie, în biserică gr. cat. Va cânta corul bisericesc.

2. La orele 11, ședința I a adunării generale după ordinea de zi publicată de comitetul central. Se ține în sala de ședințe a casei comitatului.

3. Conferință, imediat după ședința I, în aceeași sală, dl Dr. Nicolae Bălan: Despre religie și cultură.

4. La ora 1 după amiază, banchet festiv în sala cea mare dela „Geverbeverein”, de persoană 4 cor. tacămul.

5. La orele 5 conferință în sala cea mare dela „Geverbeverein”, dl Sever C. Dan: Despre Ovid.

6. La orele 7½ sara reprezentatie teatrală în sala cea mare dela „Geverbeverein”, dată de trupa dlui artist dramatic Zaharie Bărsan.

III. Duminecă, 22 Septembrie.

1. La orele 9 dim. sf. liturgie.

2. La orele 10, ședința a II-a a adunării generale în sala dela „Geverbeverein”,

după ordinea de zi publicată de comitetul central.

3. La orele 4 d. a. şedinţa festivă a secţiunilor ştiinţifice - literare şi conferenţe publice în sala dela „Gewerbeverein”. Conferenţieri: dl Gr. Pletosu: Despre alcoolism şi dl Octavian Goga: Tăranul în literatura noastră poetică.

4. La orele 7½ concert dat de: D-soarele Virginia Gall, Valeria Papp, domni Nicolae Brăteanu, Constantin Baviş şi „Reuniunea română de cântări din Bistriţa” sub conducerea dlui C. F. Rohrbek.

După concert va urma petrecere cu joc.

IV. Luni, 23 Septembrie.

În caz dacă se vor anunţa participanţi se vor face excursiuni la Năsăud, sau la Sângeorzul-român, sau la Dorna.

Pentru cuartire onoraţii participanţi sunt rugaţi a se adresa domnului George Curteanu, secretar la „Bistriţana”, prezidentul comitetului de încuierare, a se indica că se doreşte cuarir în hotel sau la casă privată.

Bilete la teatru şi concert se capătă la dl George Curteanu la „Bistriţana” cele din dreapta; la dl Emil A. Chiffa, contabil la „Corona” cele din stânga salei. Tot acolo se capătă şi bilete pentru banchet.

„Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei” aranjază o expoziţie de lucruri de mână făcute în atelierul său din Orăştie. Expoziţia va fi aşezată în sala cea mică din etagiu la „Gewerbeverein”. Va fi deschisă pentru public de Sâmbătă dimineaţa. Expoziţia va fi sub supravegherea d-soarei Tiberia P. Barcianu, conducătoarea „Atelierului”, care va da şi informaţiile de lipsă privitor la lucrurile expuse.

Programele amănunţite ale reprezentaţiei teatrale şi a concertului se vor publica mai târziu şi se vor capăta sara la casă.

Pentru informaţiuni a se adresa subscrisului secretar.

Bistriţa, 10 Septembrie 1907.

Pentru comitetul organizator:

Dr. Gavril Tripon Dr. Victor Onişor
prezident. secretar.

Convocare.

Onoraţii membrii ai „Despăr”. Agnita al „Asociaţiunii”, cum şi toţi sprijinitorii acestui aşezământ sunt invitaţi prin aceasta la adunarea generală, ce se va ţine la 8/21 Sept. a. c. după serviciul bisericesc în comuna Bendorf.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Constituirea biroului.
3. Raportul comitetului şi al casarului.
4. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor şi înscrierea de membrii.
5. Dizertaţiuni.
6. Alegerea comitetului.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării.

Fofeldea, 28 August 1907.

N. P. Petrescu m. p. I. Alexandru m. p.
director. secretar.

NOUŢĂŢI.

Înmormântarea lui Iosif Vulcan s'a făcut Marţi la orele 2 în Oradea-mare. Sierul a fost aşezat încă înainte de amiază în catedrala gr. cat. română, care era cernită în doliu. La orele 2 a început prohodul. A oficiat P. S. S. A. Episcopul Dr. Demetriu Radu, cu asistenţă numărătoasă. Vorbirea funebrelă a rostit-o secretarul consistorial dl C. Bulc. Sierul a fost pus apoi pe carul mortuar tras de şase cai şi pe un alt car au fost aşezate cununile, apoi cortegiul a pornit spre cimiter, unde a vorbit în numele „Academiei Române” dl Dr. A. M. Marinescu, bun amic şi coleg la Academie al decedatului. A arătat activitatea şi meritele lui Iosif Vulcan, ca literat şi fruntaş al neamului românesc. Dintre cununile depuse pe sierul de remarcă a „Academiei Române” şi a „Societăţii pentru fond de teatru român”, al cărei prezident era decedatul şi care societate a fost reprezentată la înmormântare prin secretarul Dr. Iosif Blaga. Intristată văduvă a primit număratoase telegrame de condolenţe din toate părţile locuite de Români, precum şi dela societatea maghiară *Kisfaludy*, al cărei membru era decedatul.

Sărbarea dela Călugăreni. Duminecă s'a sărbătorit la Călugăreni aniversarea victoriei câştigată de Mihail-Viteazul la 13 August 1595 contra armatelor lui Sinan-Paşa. S'a oficiat serviciu divin, apoi au ţinut cuvântări dl *Stefan Sihleanu*, delegat al ministerului instrucţiunii publice şi dl I. Ghica, prefectul de Vlaşca. Muzica regimentului 5. Vlaşca a intonat diferite arii naţionale, iar elevii şcolii din Călugăreni au făcut diferite exerciţii libere. A urmat apoi defilarea micilor dorobanţi, a elevilor şcolii de meserii din Clejan, şi a unei companii de infanterie.

Pentru „Masa studenţilor academici din Cluj” au binevoit a contribui următorii: *Emil Ungurian* avocat în Timişoara 20 cor. Institutele de credit: „Somesana” 200 cor. „Arieşana” în Turda 20 cor. „Vlădeasa” în Huedin 50 cor. „Ciacovana” în Ciacova 10 cor. „Haşegana” în Haşeg 50 cor. „Aurora” în Năsăud 50 cor. Primească marinimozii contribuţii ferbinte noastre mulţamite. *Administraţia „Mesei studenţilor academici”*.

Întâlnire de domnitori. În curând va avea loc întâlnirea între regele Angliei şi ţarul Nicolae al Rusiei în apele Finlandiei.

Alegere de învăţător. În 26 August v. s'a făcut alegere de învăţător pentru al II-lea post de învăţător la şcoala confesională gr. ort. română din *Balomir*, tractul Orăştiei. Dintre 5 competenţi, toţi cu calificarea recerută, a fost ales cu majoritate de voturi dl *Petru Furdul*, care a funcţionat şi anul trecut ca învăţător provizoriu la aceeaşi şcoală. Alegerea a fost condusă de protopresbiterul tractului, dl *Vasile Domşea*.

Altă condamnare. Marţi s'a pertrat alt proces de presă la curtea cu juraţi din Cluj. Acuzat a fost dl *Voicu Nişescu*, pentru un articol publicat în „*Orişontul*” din Cluj. Juraţii l-au declarat vinovat, iar tribunalul l-a judecat la opt zile temniţă de stat şi 40 cor. amendă în bani.

Pentru răniţii din Pănade. Doamna *Olga Turanul* din Trient a trimis la adresa „*Tribunei*” din Arad suma de 10 franci pentru ajutorarea răniţilor din Pănade.

Proces de presă „Luptei”. „*Lupta*” înregistrează deja al şaptelea proces de presă. E improcesuat articolul „*Din ţara moţilor*” publicat în Nr. 73 al „*Luptei*”.

Sfinţire de biserică. Comitetul parohial ort. român din *Sângătin*, tractul *Mercurei*, aduce la cunoştinţă, că Duminecă în 9/22 Septembrie a. c. va fi sfinţirea bisericii noue, săvârşită prin Exceleţia Sa I. P. S. Domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meşianu*. Programul e următorul: *Sâmbătă*: 8/21 Sept. la 8 oare dimineaţa plecarea din Sibiu cu trenul, a Exceleţiei Sale Metropolitului şi a suitei; la 10½ oare primirea la gara din *Apoldul-de-jos*; la 2½ oare d. a. plecarea la *Sângătin*; la 4 oare priveghere în biserică veche. *Duminecă* 9/22 Sept. la 8 oare a. m. actul sfinţirii şi liturghie, la care va da răspunsul corul din *Sălişte*. După sfinţire, primirea deputaţiunilor, la 1 oară p. m. banchet, cuverta 4 cor. La banchet pot lua parte toţi aceia, cari se anunţă până Joi în 6/19 Sept. la parohul *Ioan Dăian*. Ceilalţi vor fi primiţi numai dacă va fi loc. *Sângătin*, la 28 August (10 Sep.) 1907. Comitetul parohial: *Ioan Dăian*, prezident.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Dr. *Ioan Borcia*, profesor, *Romul Boldea*, sublocot., *Timoteiu Popoviciu*, prof., *Emil Zaharie*, sublocot. aud., Dr. *Eugen Curta*, medic, *Roma Şulţiu*, funcţionar de poştă şi tel., *Lucreţia Nechiforescu*, *Virgil Voinea*, aspir. de ofi., *Eoaterina Nechiforescu*, fiecare câte 20 bani, *Victor Păcală*, prof. 40 bani, dna *Carolina Muntean*, soţia dlui colonel *Paul Muntean* 2 cor. 50 bani şi *Victor Tordăşianu*, asesor cons. 10 bani.

Foc mare în Agria. Pe cale până acum nedescoperită s'a aprins zilele trecute moara cea mare din Agria şi a ars de tot, cerând încă şi câteva vieţi de om. Dintre cei ocupaţi în moară şi dintre cei ce au sărit să stângă focul, opt au primit arsuri grave şi au murit, trei se luptă încă cu moartea, iar vre-o 35 au primit arsuri mai uşoare.

Înmulţirea viperelor. În jurul oraşului *Löse* s'au înmulţit aşa de tare viperile încât autorităţile au pus premii de câte 50 bani pentru fiecare viperă omorâtă. Până la 1 Septembrie au fost omorâte 665 de vipere.

„Az Ujság” e singura foaie cu adevărat independentă şi obiectivă maghiară. Apare zilnic în Budapesta. Preţul 28 coroane la an, 14 coroane la jumătate an. Adresa: Budapest, VII Rákoczy-ut 54.

Reforme în China. China voeste cu ori ce preţ să ajungă stat modern. S'a numit anume o comisiune care va călători în Anglia, Germania şi Japonia şi va studia constituţia acestor ţări, pentruca pe baza acestor studii să se introducă nouă reforme şi în China.

Hymen. Toma *Modran* şi *Cornelia Necşa* logodiţi.

Din Ighişdorful-român ni-se scrie: La stăruinţele preotului nostru *Romul Constantinescu* comitetul nostru comunal a hotărât în unanimitate de azi încolo în Dumineci şi sărbători cărmicele să fie închise şi s'au oprit cărmicarii a mai vinde oamenilor în aceste zile orice fel de beuturi spirtoase.

O nouă dramă română. Dl *Nicolae Fandelea*, profesor, traducătorul laudatei cărţi „*Educaţia Voinţei*” şi a romanului „*Quo Vadis?*” va prezenta zilele acestea Teatrului Naţional din Bucureşti o dramă originală în trei acte, intitulată „*Ultimul Vlăstă*” cu subiect naţionalist. Cetită prelabil într'un cerc de profesori universitari lucrarea aceasta a fost primită cu o vie admiratie şi i-se prevede un frumos succes în viitoarea stagiune.

Ministrul rus de externe în Viena. Din Viena se anunţă că *Izvolzky*, ministrul rusesc de externe va sosi în 24 Septembrie la Viena, iar în 27 va fi primit de Maiestatea Sa în audienţă.

Defraudare. La primăria oraşului *Orăştie* s'a dat de urma unei mari defraudări de bani publici. *Cassarul M. Schuller*, văzându-şi descoperite manipulaţiunile păcătoase a fugit de-acasă la Sibiu, unde a încercat a se sinucide *Mercuri d. a.* trăgându-şi un glonţ în cap, însă fără succes, pentrucă a rămas teafăr. Ascultat din partea poliţiei a spus, că n'a defraudat nimica. Poliţia l'a lăsat pe picior liber, cu toatecă procurorul din Deva îl curen-tează.

Cine voeste să fie frumos? Sunt puţine dame în ţară cărora nu le e cunoscută renumita salbă pentru faţă a farmacistului *Clemens v. Földes* din Arad. Dintre toate mijloacele de frumşeţe *Crema-Margit* a lui *Földes* se bucură anume de interesul cel mai mare, deoarece e detot nestricăcioasă, în câteva zile delătură toate necurăţeniile de piele, ca pistruiele, sgrăbunţele, petele de ficat, sbărcelele, iar faţa o netezeşte, improspătează şi întinereste. Acest mijloc nu serveşte însă numai pentru înfrumşetarea pielii de obraz, ci totodată şi pentru înălbirea ceafei, a umerilor şi a mânilor. Preţul unei doze mari e 2 cor., a unei mici 1 cor. Efectul *Crema-Margit* ridică vaza *Săpunului de Margit*. Toate damele, cari folosesc pudră, laudă indeosebi *Pudra de Margit*, pentrucă obrazul îl ţine uscat şi îl scuteşte de soare şi vânt. Aceste articole speciale de toaletă se pot afla în toate farmaciile. Feriţi-vă de imitaţiuni! La dorinţă oricine primeşte prin poştă gratis dela fabricantul *Clemens v. Földes*, farmacist în Arad cartea „*Îngrijirea frumşetii*”.

Oficioasă.

Următoarele parohii n'au trimis încă rezultatul colectei pentru catedrală. Spre ale reaminti această îndatorire le înşirăm aici cu provocarea a încheia acea colectă în grabă şi a o aşterne la cassa consistorială dinpreună cu un scurt raport. Parohiile cari ar fi plătit să arete cât au trimis şi când?

1. Din tractul *Abrudului*: 1 *Abrudsat*, 2 *B.-Cerb*, 3 *Foneş*, 4 *Pe-trângeni*.
2. Din tractul *Agnitei*: 1 *Şoarş*, 2 *Vesăud*.
3. Din tractul *Albei-Iuliei*: 1 *Brădeşti*, 2 *Gioagiu-de-sus*, 3 *Mesentea*, 4 *Vurpăr*.
4. Din tractul *Avrigului*: 1 *Corbi*, 2 *Streja-Cârţişoara*, 3 *Viştea-inferioară*.
5. Din tractul *Bistriţa*: 1 *Buduş*, 2 *Cărlibaba*, 3 *Santul*, 4 *Borgo-Bistriţa*.
6. Din tractul *Branului*: 1 *Holbav*, 2 *Poiana-mărului*.
7. Din tractul *Braşovului*: 1 *Apăta*, 2 *Braşov* (cetate) 3 *Braşov* (tocile) 4 *Hălchiu*.
8. Din tractul *Câmpenilor*: 1 *Lăpuş*, 2 *Poiana*, 3 *Ponorel*, 4 *Valea-verde*, 5 *Vidra-de-jos*, 6 *Vidra-medie*, 7 *Vidra-de-sus*.
9. Din tractul *Cetăţii-de-peatră*: 1 *Borcut*, 2 *Cuşeni*, 3 *Dobriţinaş*.
10. Din tractul *Clujului*: 1 *Călian*, 2 *Geröfi-Dângău*, 3 *Mănăşturul-român*, 4 *Nadişul-român*, 5 *Panic*.

11. Din tractul *Cohalmului*: 1 *Bogata-olteană*, 2 *Crihalma*, 3 *Ticuşul-român*, 4 *Varghiaş*.

12. Din tractul *Dejului*: 1 *Ciceu-Corabie*, 2 *Poiana-Blenchii*.

13. Din tractul *Devei*: 1 *Almaşul-mic*, 2 *Bârcea-mică*, 3 *Chişcădaga*, 4 *Cristur*, 5 *Fizeş*, 6 *Măgura*, 7 *Rapoltu-mare*, 8 *Săcărâmb*, 9 *Seliştoara*, 10 *Uroiu*.

14. Din tractul *Dobrei*: 1 *Baştea*, 2 *Lăpuşul-inferior*, 3 *Lăpuşnic*, 4 *Mihăeşti*, 5 *Poeniţa-Tomii*, 6 *Săcămaş*.

15. Din tractul *Făgăraşului*: 1 *Berivoi-mari*, 2 *Calbor*, 3 *Dridif*, 4 *Ludişor*, 5 *Veneţia-superioară* şi 6 *Voivodenii-mari*.

16. Din tractul *Geoagiuului*: 1 *Almaşul-de-mijloc*, 2 *Ardeu*, 3 *Băcăia*, 4 *Boiu*, 5 *Ferede*, 6 *Geoagiu-de-jos-Joseni*, 7 *Homorod-Joseni*, 8 *Poiana*, 9 *Valea-mare*.

17. Din tractul *Haşegului*: 1 *Băţălar*, 2 *Chitid*, 3 *Covragiu*, 4 *Federi*, 5 *Fizeşti*, 6 *Gântaga*, 7 *Măceu*, 8 *Ocolişu-mic*, 9 *Petrila-Brad*, 10 *Ruşi*, 11 *Sânpetru*, 12 *Vâlcelele-rele*, 13 *Valea-Sângeorgiu*.

18. Din tractul *Hunedoarei*: 1 *Cerişor*, 2 *Chergeş*, 3 *Haşdău*, 4 *Josani*, 5 *Lebese*, 6 *Nandru-vale*, 7 *Pistişul-mare*.

19. Din tractul *Iliei*: 1 *Certejul-de-jos*, 2 *Gialacuta*, 3 *Gothatea*, 4 *Vorta*.

20. Din tractul *Mediasului*: 1 *Alma*, 2 *Ernea-săsească*, 3 *Idiciu*, 4 *Medias*, 5 *Pancea*, 6 *Richişdorf*, 7 *Şaldorf*, 8 *Şaroş*, 9 *Ştene*, 10 *Vesud*.

21. Din tractul *Mercurei*: 1 *Bogatu*, 2 *Cunţa*, 3 *Lupu*, 4 *Rod*, 5 *Spring*, 6 *Ţapu*.

22. Din tractul *Murăş-Oşorheiului*: 1 *Vidrasău*.

23. Din tractul *Orăştiei*: 1 *Dâncu-mare*, 2 *Dâncu-mic*, 3 *Măgura*, 4 *Mărtineşti*, 5 *Pişchinţ*, 6 *Romos*, 6 *Sereca*, 8 *Simeria*, 9 *Tolţiamare*, 10 *Vinerea*.

25. Din tractul *Sibiului*: 1 *Slimnic*.

26. Din tractul *Sighişoarei*: 1 *Bodogaia-inferioară*, 2 *Daneş*, 3 *Feleag*, 4 *Feriház*, 5 *Galomfalău-mare*, 6 *Noul-săsesc*, 7 *Şaes*, 8 *Saschiz*.

27. Din tractul *Treiscăune*: 1 *Arini*, 2 *Boroşneul-mic*, 3 *Cernatu-inferior*, 4 *Doboli-inferiori*, 5 *Heghig*, 6 *Poiana-sărată*, 7 *Sepsi-Szt-Giorgiu*.

28. Din tractul *Turda*: 1 *Agriş*, 2 *Petrilaca-română*.

29. Din tractul *Zarand*: 1 *Birtin*, 2 *Blăjeni-Grosuri*, 3 *Blăjeni-Criş*, 4 *Curechiu*, 5 *După Peatra-Valea-Porcurii*, 6 *Juncu-de-jos*, 7 *Lunca*, 8 *Peştera*, 9 *Rovina*, 10 *Seroafa*, 11 *Tomnatecu-de-jos*.

Cărţi şi reviste.

Raportul camerei de comerţ şi industrie din Braşov asupra relaţiunilor economice din circumscripţia ei pe anul 1906. Înaintat ministrului de comerţ şi comunicaţiune reg. unguresc. Tipografia Ciarcu & Comp în Braşov.

Anunţ.

Cursurile „*Scoalei pentru economia şi industria de casă*”, susţinută de „*Reuniunea femeilor române din Sibiu*”, se încep la 15 Septembrie n. Instrucţiunea secţiunii economice cuprinde: a) învăţământ practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor şi legumelor, spălatul şi călcatul rufelor, confecţionarea rufelor, etc.; b) învăţământ teoretic: economia de casă, contabilitatea, etc. Instrucţiunea secţiunii industriale cuprinde: cusut, croit, împletit cu maşina, tors şi ţesut. Informaţiuni se pot primi dela domnişoara *Alexandrina Ţeranu*, Sibiu, strada *Baier Nral* 1.

Comitetul „*Reuniunii femeilor române din Sibiu*”.

Pošta redacţiei.

Viştea inf. Manuscriptul primit. Va fi publicat în cursul săptămânii viitoare.

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești vacante din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orăștiei și Geoagiului se deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Pischița, salar 600 cor., 440 cor. din repartitie, pentru 160 cor. va folosi 2 jugare arătură, 1 1/2 jug. pășune și 2 jugare pădure, cuartir și lemne de încălzit.

2. Dâncul-mic, cu salar 600 cor., anume din repartitie 400 cor. și 200 cor. din arânda pășunatului comunal cuartir și lemne de foc în natură.

3. Petreni, salar 600 cor. din repartitie 480 cor. și 120 cor. din ajutorul ce se va cere dela stat, cuartir și lemne de foc în natură.

4. Voia, salar 600 cor., anume din repartitie 400 cor., iar 200 coroane din ajutorul ce se va cere dela stat, cuartir și lemne de foc în natură.

Refectanții își vor așterne cererile concursuale înzestrate cu documentele necesare subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar pentru a se face cunoscuți poporului au a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în comună spre a-și arăta destineritatea în cântat și tipic.

Orăștie, 24 August 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăștiei și Geoagiului, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiu se pot procura următoarele cărți mai nou apărute:

Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 250 c.

Agârbiceanu Ioan: Dela țară, 150 cor.

Bărsan Z.: Ramuri, 150 cor.

Boureaunul E.: Povestiri din copilărie, 150 c.

Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coșbuc, 150 cor.

Coșbuc G.: Kőltemények, fordította Reva, 150 cor.

Chendi Ilarie: Foiletoane, 250 cor.

— Preludii, ediția II, 250 cor.

— Fragmente, 250 cor.

Delatissima Cornelia Ioana: 100 basme și istorioare pentru copii, 250 cor.

1—III a 30 fileri.

Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schițe din viața boerilor moldoveni, 150 cor.

Farago Elena (Fatma): Versuri, 150 cor.

Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 150 cor.

Gorun Ion: Taina a șasa, 150 cor.

Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 150 cor.

Grigorowitza Em.: Chipuri și graiuri din Bucovina, 250 cor.

Hodoș Constanța: Frumos! nuvele, 150 cor.

Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri și icoane, trei volume a 250 cor.

— Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene 4 cor.

— Inscripții din bisericile României 5 cor.

— Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul, 150 cor.

— Neamul românesc în Bucovina, 250 cor.

— Ștefan-cel-Mare și Mihail Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.

— Drumuri și orașe din România, 250 cor.

— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 150 cor.

— Cuvinte adevărate, 250 cor.

— Lupta pentru limba românească, 1 cor.

— Sate și mănăstiri din România, 250 cor.

— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume a 250 cor.

Iosif St. O.: Credințe (poezii), 150 cor.

— Din zile mari, 2 cor.

Moruzi D. C. Rușii și Români cu o prefață, de N. Iorga 150 cor.

Pop Vasile: Domnița Viorica, roman din viața de azi, 2 cor.

— Răs și plâns, schițe umoristice și nuvele, 150 cor.

Popovici Aurel C.: Vorbe înțelepte, 150 cor.

Petra-Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 150 cor.

Paul Augustin: Intre Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri, 150 cor.

Rutenisarea Bucovinei și cauzele desnaționalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 350 cor.

Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 150 cor.

— Soimii, roman, 150 cor.

— Dureri înăbușite, operă premiată de Academia română, 2 cor.

— Crâșma lui Moș-Precu, 2 cor.

— Povestiri din războiu, 2 cor.

— Floare-afilită, roman, 2 cor.

— Amintirile Căpraruului Gheorghită, 2 cor.

Sandu-Aldea C.: Drum și popas, note de drum și schițe, 125 cor.

— In urma plugului, 150 cor.

Slavici Ion: Din bătrâni, narațiune istorică, 2 volume a 250 cor.

— Mara, roman 250 cor.

La LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiu

o o o o se află de vânzare următoarele:

Album de broderii și țesături românești cor 16—

Modele de cusături românești Caetul I a cor. —50

„ II ” ” 1—

Edate de d-șoara MINERVA COSMA.

Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecezană

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnatate este pentru oricare econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcun nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare econom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracțe pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voeste a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracțe. Prețul pentru a prepara 1 litră „st.” 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drojdii, slivoviță, borovicica și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școalei Nr. 37.

[95] 22—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

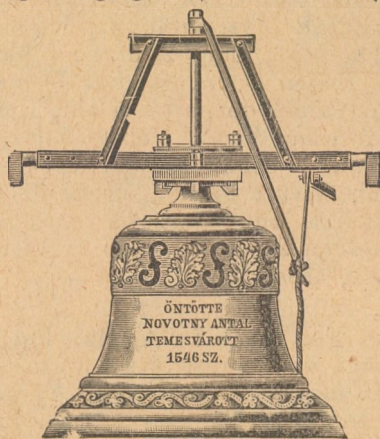
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în data ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (2) 36—41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alu Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 31—

Sibiu — Nagyszeben.

VASILIE BANN

SIBIU

str. Ōenei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie” cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 23—

Pălării

păroase pentru preoți români a cor. 8— și extrafine a cor. 9-60, model nou, după dorință, ușoare, în cea mai fină și mai frumoasă calitate, recomandă cu prețurile cunoscute de efitne

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada Cismădiei 33

„La pălăria roșie”.

La comanda din afară, împachetarea, cutia și spesele postale sunt gratuite. Măsura se ia într-o pălărie potrivită cu centimentru din panglică neelastică. [210] 14—23

Frumseța

Dorința cea mai ferbinte a oricărei dame e fără îndoială: a fi cât mai frumoasă, și spre a ajunge acest scop, ea prinde orice ocaziune, își spoeste obrazul cu mijloacele cele mai de necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are ca urmare, că obrazul, în loc să se înfrumusețască, se ruinează, astfel, că are lipsă de un timp îndelungat și de o îngrijire deosebită, până ce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a dobândit farmacistul Clemens v. Földes cu crema lui Margit (cu deosebire în Franța și Germania) a îmbărbătat pe mulți oameni la imitarea acestui mijloc renumit, nestrăicios, care singur are un efect miraculos în contra tuturor necurătenilor de piele, cum sunt pistruiele, petele de ficat, sgrăbunțele etc. Se înțelege, aceasta nimănui nu i-a reușit, căci secretul producției **Crema-Margit** îl cunoaște exclusiv numai inventatorul și fabricantul, care și păzește acest secret, prin aceea, că tot singur pregătește acest preparat. Se vede dar că **Crema-Margit** rămâne deapănarea aceiași; pregătirea ei e conștientioasă, din care cauză și efectul ei e repede și sigur. Admoniem deci damele, a-și spoi obrazul cu fel și fel de alifii; să folosească numai acel mijloc, care e recomandat și de medici renumiți din Anglia, Franța și America, ca unicul mijloc cu efect sigur, nestrăicios și bun pentru susținerea frumseței. Acest renumit mijloc de frumseță e **Crema-Margit** a lui Földes, care deja după o întrebuințare de 3—4 zile schimbă pe deplin pielea feței, pistruiele, petele de ficat, sgrăbunțele, roșata de față și mâni le depărtează, iar feței îi imprumută frumseță ideală, improspătare și tineretă. Pe lângă toate acestea **Crema-Margit** e cu totul nestrăiciosă. O doșă costă 1 cor. Săpunul-Margit 70 fileri. **Pudra Margit** (albă, roză, și crème) 1 cor. Toate aceste mijloace pot fi folosite și separat. **Crema-Margit** a lui Földes se poate căpăta în toată farmacia mai mare, dacă însă undeva nu se află de vânzare, doritorul să se adreseze direct inventatorului **Clemens v. Földes**, farmacist în Arad.

Depozit central în Sibiu (Nagyszeben): Guido Fabritius, fabrica de săpun a lui Gustav Meltzer, parfumeria Meltzer, I. C. Molnar, drogueria Carl Morscher, Carl Müller, Ervin Rummier, Pissel & Schmidt; în Agnita: Wilhelm Fröhlich; în Sighișoara: A. W. Lingner. [199] 5—5

Prin Librăria arhidiecezană se pot procura diferite

ornate bisericesti

mustre și specificarea prețului gratis și franco.